

اثرات آللوپاتیک عصاره آبی گیاه اسپند (*Peganum harmala L.*)

بر جوانه‌زنی و خصوصیات مرفولوژیک دو گونه گراس مرتعی

زهرا نیکبخت^۱، محمد جنگجو^۲، طاهره صادقی شاهرخت^۳

چکیده

گیاه اسپند (*Peganum harmala L.*) در مراتع شدیداً چرا شده به وفور یافت می‌شود. بررسی‌ها نشان داده که این گیاه دارای اثر آللوپاتی بر سایر گیاهان است. از این‌رو مواد شیمیایی ترشح‌شده از گیاه اسپند ممکن است تاثیر تعیین‌کننده‌ای بر موفقیت گیاهان کاشته شده در طرح‌های اصلاح مرتع داشته باشد. این تحقیق با هدف بررسی اثر آللوپاتیک عصاره آبی گیاه اسپند بر خصوصیات جوانه‌زنی بذر و رشد نهال دو گونه گراس مرتعی چاودار کوهی (*Secale montanum Guss.*) و علف گندمی بلند (*Agropyron elongatum H.*) انجام شد. تیمارهای آزمایشی شامل عصاره گیاه اسپند در چهار غلظت (۱، ۵، ۲۵ و ۵۰ درصد) و آب مقطر (شاهد) در چهار تکرار بود. طرح آزمایش کاملاً تصادفی و ترکیب تیمارها به صورت فاکتوریل در نظر گرفته شد. بر اساس نتایج به-دست آمده، غلظت‌های مختلف عصاره گیاه اسپند باعث کاهش معنی‌دار درصد جوانه‌زنی بذور، سرعت جوانه‌زنی و وزن خشک ساقه‌چه و ریشه‌چه هر دو گونه گراس شد و با افزایش غلظت عصاره، اثرات منفی آن بر جوانه‌زنی بیشتر شد. عصاره اندام هوایی، درصد جوانه‌زنی گیاه چاودار و علف گندمی را به ترتیب به میزان ۲۶ و ۲۵ درصد کاهش داد، ولی عصاره ریشه باعث کاهش درصد جوانه‌زنی دو گیاه به میزان ۲۳ و ۲۱ درصد شد. میانگین سرعت جوانه‌زنی گیاه چاودار و علف گندمی تحت عصاره اندام هوایی و ریشه گیاه اسپند به ترتیب ۲/۷ و ۲ بذور در روز بود. نتایج بیانگر آن است که کاشت بذر گراس‌های چندساله در مراتعی که پوشش غالب آنها را اسپند تشکیل می‌دهد ممکن است با مشکل مواجه شود و بهتر است قبل از کاشت این دو گراس در مناطق اسپندزار، در زمینه کاهش تراکم گیاه اسپند اقدام شود یا اینکه گراس‌ها در زمانی از سال کشت شوند که اثر آللوپاتی گیاه اسپند در کمترین حد باشد.

واژه‌های کلیدی: آللوپاتی، اسپند، *Agropyron elongatum*، *Secale montanum*

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مرتعداری دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد.
۲- استادیار دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد.
۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مرتعداری دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد.

مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

انجمن مرتعداری ایران

Iranian Society of Range Management

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

چکیده مقالات

پنجمین همایش ملی

مرتع و مرتعداری ایران

۲۶ الی ۲۸ اردیبهشت ۱۳۹۱

دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد

حفظ مراتع کشور

در گرو نگاه به آینده،

التزام به قانون و مشارکت مردم

برگزار کننده

انجمن مرتعداری ایران
دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد

همکاران

مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور
سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور